

Protocol agressie en omgangsvormen Raad en College

Gemeente Assen

Waarom dit protocol

Bestuurders in Assen moeten hun politieke en bestuurlijke keuzes kunnen maken op basis van een zorgvuldige belangenafweging en deze vrijelijk kunnen uitdragen. Dat is de kern van integer bestuur. 'Weerbaar bestuur' betekent dat men weerstand biedt tegen vormen van bejegening die deze integriteit kunnen aantasten. Het gaat daarbij nadrukkelijk om een gezamenlijke verantwoordelijkheid die boven de inhoud van het politieke debat uitstijgt. Norm overschrijdend gedrag dient daarmee te worden begrensd. Dit protocol is daar een hulpmiddel voor.

Bespreken, melden en registreren

De basis voor weerbaar bestuur wordt gelegd met het bespreken – en waar nodig vastleggen – van gebeurtenissen die het onbelemmerd vervullen van de bestuurdersrol in de weg kunnen staan. De aard van deze voorvallen is daarbij niet relevant: ze kunnen uiteenlopen van e-mailverkeer en fysieke bejegening tot uitingen op sociale media, bedreigingen, intimidatie of de verspreiding van desinformatie. Daarbij geldt het volgende.

- Uitgangspunt is dat een dergelijk voorval besproken wordt met griffier/gemeentesecretaris/of de burgemeester.¹
- Bij de beoordeling van het voorval kan het onderscheid tussen gedrag o.b.v. emotie/frustratie en instrumenteel gedrag van belang zijn.²
- Voorvallen die besproken worden met griffier/gemeentesecretaris en/of burgemeester worden vastgelegd in een Incidenten Register (IR).

Een passende respons

Indien een voorval wordt gemeld bij griffier/secretaris en/of burgemeester wordt in samenspraak met de betrokken bestuurder bepaald welke respons op dat moment passend is. Indien een eerste voorval nog geen aanleiding geeft tot een respons kan een tweede voorval waarbij dezelfde 'dader' is betrokken dat wél zijn. Bij de keuze voor een respons speelt niet alleen de aard van het voorval maar zeker ook het 'profiel' van de betreffende persoon een rol. Om tot een zorgvuldige keuze te komen kunnen andere actoren (politie, OM, (buurt)zorg, ...) worden betrokken. Mogelijke interventies zijn:

- Een corrigerend/stopgesprek door:
 - Betrokkene zelf (naar behoefte bijgestaan door...)
 - De burgemeester (evt. i.a.v. politiefunctionaris)
 - Politie
 - Andere actor (buurtzorg, wijkteam, iemand uit het sociale netwerk van de 'dader')
- Een corrigerende brief met daarin aard van gedrag, impact, consequenties bij herhaling, etc.

¹ In dit kader is de griffier het eerste aanspreekpunt voor raadsleden. De gemeentesecretaris is dat voor leden van het college.

² Indien gedrag voortkomt uit frustratie kan enigszins worden 'meebewogen'/begrip getoond. Aan instrumenteel gedrag dient z.s.m. een grens worden gesteld.

- Melding bij politie³
- Aangifte (NB: door gemeente)
- Toegangsverbod
 - Gemeentehuis
 - Gebied

Staan voor elkaar.

Het beschermen van integer bestuur vormt een gezamenlijke verantwoordelijkheid waaraan iedere individuele bestuurder/volksvertegenwoordiger dient bij te dragen. Daarom:

- Wordt het politieke debat gevoerd op de inhoud waarbij enige persoonlijke kwalificatie van collega bestuurders achterwege wordt gelaten.
- Spreekt men (voorzitter én deelnemers) elkaar daar op aan, indien deze afspraak 'in de hitte van het debat' wordt geschonden. In het reglement van Orde van de gemeenteraad wordt hier ook aandacht aan besteed.
- Worden vraagstukken die het wel/niet integer handelen van een bestuurder betreffen met de voorzitter van de raad gedeeld om zo in overleg met betrokkene tot een passende oplossing te komen.
- Wordt iedere wijze van bejegenen door derden die door een bestuurder als grensoverschrijdend wordt ervaren door álle collega bestuurders -gevraagd én ongevraagd- afgekeurd.
- Vormt dit thema een vast agendapunt in het overleg van fractievoorzitters.
- Wordt periodiek met de gehele raad over dit thema gesproken

Fysieke veiligheid

Bij dit onderdeel wordt ervan uitgegaan dat de 'basis' voor de fysieke veiligheid in/om het gemeentehuis afdoende is geregeld. Denk hierbij aan toegangscontrole, toezicht tijdens raads- en commissievergaderingen, alarmering, etc. In aanvulling hierop:

- Indien bij een gesprek rekening moet worden gehouden met enige vorm van dwingend/intimiderend gedrag wordt een zorgvuldige keuze gemaakt m.b.t. de te hanteren setting (locatie, ruimte, 2 personen, etc.)
- Uitgangspunt voor het dagelijks bestuur (B&W) is dat gesprekken niet in de privéomgeving plaatsvinden. Voor het algemeen bestuur (de raad) geldt dit vanuit de volksvertegenwoordigende rol in minder dringende mate. Elk raadslid kan daarin zijn eigen afweging maken.
- Soms kan -spontaan- een gesprek vanuit de bestuurlijke rol in de openbare ruimte plaatsvinden. Daarbij bewaakt de bestuurder zorgvuldig zijn/haar grens en maakt zo nodig een afspraak het gesprek op een ander tijdstip op het gemeentehuis voort te zetten.
- Indien in het kader van een besluitvormingstraject een openbare inspraak-/informatiebijeenkomst wordt belegd, wordt vooraf een analyse van de mogelijke veiligheidsrisico's gemaakt om vervolgens daarop toegesneden maatregelen te treffen.
- Nadere afspraken over omgaan met grensoverschrijdend gedrag van publiek/insprekers tijdens een raads- of commissievergadering zijn vastgelegd in het reglement van orde. Uitgangspunt is dat dit niet wordt getolereerd en terstond gecorrigeerd.

³ Bij melding of aangifte wordt de zogeheten code Veilige Publieke Taak (VPT) opgenomen.

- Indien daartoe aanleiding is, kan voor bestuurders een zogeheten Veiligheidsscan uitgevoerd door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Daarbij worden persoonlijke risico's in beeld gebracht en wordt advies gegeven m.b.t. het beperken daarvan. Indien sprake is van acute dreiging worden i.o.m. politie en OM aanvullende maatregelen getroffen.

Social Media

Social media kunnen voor bestuurders een middel zijn om inzicht te bieden in de wijze waarop standpunten worden ingenomen en daarmee ook verantwoording af te leggen aan belanghebbenden. Daarbij is wel van belang dat:

- bestuurders een bewuste afweging maken in hoeverre zijn hun bestuursrol op social media vermengen met hun privéleven;
- het aanbevelenswaardig is een scheiding aan te brengen tussen bijdragen die gerelateerd zijn aan de bestuurlijke rol en privé zaken waarbij toegang tot de laatste categorie bij voorkeur wordt afgeschermd en de toegang wordt beperkt tot personen die hier specifiek toestemming voor hebben gekregen;
- het weinig effectief is om (extreem) negatieve reacties op social mediaposts te corrigeren en dit dan ook wordt afgeraden;
- aperte onjuistheden indien gewenst op aangeven van griffier/gemeentesecretaris vanuit de -algemene- gemeentelijke account kunnen worden gecorrigeerd.

Nazorg/schadeverhaal bij ernstiger incidenten

Indien zich een incident heeft voorgedaan waarbij logischerwijze aangifte is gedaan zorgt de burgemeester (of een medewerker die in deze namens hem/haar optreedt) voor een korte lijn met politie/OM waardoor de betrokken bestuurder maximaal op de hoogte wordt gehouden van de stappen die in de betreffende zaak worden gezet. Wanneer een bestuurder behoefte heeft aan nazorg wordt dit door de gemeente gefaciliteerd

Communicatie

Bij ieder voorval is het belangrijk om samen met de betrokken bestuurder te bepalen of, en zo ja op welke manier, er over de kwestie wordt gecommuniceerd. De uiteindelijke keuzes worden in overleg tussen de burgemeester, de griffier of secretaris en de betrokkene gemaakt. Dit geldt zowel voor de interne communicatie—zoals het informeren van fractievoorzitters, de volledige raad, het college of de organisatie—als voor de externe communicatie.

Interne communicatie kan daarbij een preventieve functie hebben. Externe communicatie kan onderdeel zijn van een bredere aanpak welke ook is gericht op het publiekelijk zichtbaar maken dat normen worden gesteld en gehandhaafd.

Normering

Om de gezamenlijke verantwoordelijkheid t.a.v. de weerbaarheid van het bestuur in Assen nader in te vullen werd op 14 oktober 2025 een 'Koersbijeenkomst' gehouden. Daarbij gingen raads- en collegeleden met elkaar in gesprek over de vraag welke wijzen van bejegening van bestuurders als grensoverschrijdend wordt beschouwd. De resultaten van deze bijeenkomst zijn als bijlage bij dit protocol gevoegd en dienen als eerste toetssteen wanneer moet worden beoordeeld of, en zo ja hoe, op bepaalde gedragingen richting bestuurders moet worden gereageerd.